

Memahami gaya pemikiran dan hubungannya dengan pendekatan pembelajaran pelajar kolej matrikulasi dalam subjek perakaunan

Noor Lela Ahmad, Suzana Md Hezir

Jabatan Perakaunan dan Kewangan, Fakulti Pengurusan dan Ekonomi,
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Correspondence: Noor Lela Ahmad (email: noor.lela@fpe.upsi.edu.my)

Received: 15 December 2022; Accepted: 15 April 2023; Published: 31 May 2023

Abstrak

Kertas ini bertujuan meneroka hubungan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar kolej matrikulasi dalam subjek perakaunan. Kajian ini merupakan kajian tinjauan menggunakan kaedah kuantitatif dan soal selidik sebagai instrumen kajian. Seramai 250 orang pelajar kolej matrikulasi dari jurusan perakaunan terlibat sebagai responden. Soal selidik terbahagi kepada tiga bahagian iaitu Bahagian A bagi maklumat demografi, bahagian B untuk konstruk gaya pemikiran yang terdiri daripada lima jenis gaya iaitu *legislative*, *executive*, *judicial*, *internal* dan *external* dan Bahagian C untuk dua konstruk pendekatan pembelajaran iaitu pendekatan mendalam dan pendekatan permukaan. Soal selidik diadaptasi dan diubahsuai dari *Thinking Style Inventory* (TSI) dan *Study Process Questionnaire* (R-SPQ-2F) dan disesuaikan dengan keperluan dan objektif kajian. Hasil kajian mendapati pelajar perakaunan kolej matrikulasi lebih cenderung menggunakan gaya pemikiran *executive* diikuti dengan gaya pemikiran *external*. Gaya pemikiran *internal* adalah paling kurang digunakan. Manakala bagi kecenderungan pendekatan pembelajaran yang digunakan, hasil analisis mendapati pendekatan mendalam lebih cenderung digunakan berbanding pendekatan permukaan dalam mata pelajaran perakaunan. Pelajar lelaki lebih cenderung menggunakan gaya pemikiran *internal* manakala pelajar perempuan lebih cenderung dalam gaya pemikiran *executive*. Selain itu, terdapat hubungan positif dan signifikan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar dalam mata pelajaran perakaunan. Kajian ini menegaskan pendidik perakaunan harus memupuk dan menggalakkan pelajar mengamalkan pendekatan mendalam dalam pembelajaran. Pendidik perlu menambahbaik strategi dan kaedah penyampaian pengajaran dan pembelajaran bagi menyesuaikan dengan gaya pemikiran pelajar dengan menyediakan bahan kuliah, tugas atau projek yang distruktur dengan jelas.

Kata kunci: Gaya pemikiran, matrikulasi, pelajar, pendekatan pembelajaran, perakaunan

Understanding thinking styles and its relation to students learning approaches in accounting subject in matriculation college

Abstract

This paper aims to explore the relationship between thinking styles and learning approaches of

matriculation college students in accounting subjects. This is a survey study using quantitative methods and questionnaires as research instruments. A total of 250 students from the accounting major participated as respondents. The questionnaire is divided into three parts, namely Part A for demographic information, Part B for thinking style construct which consists of five types of style namely legislative, executive, judicial, internal, and external and Part C for two constructs of learning approach namely deep approach and surface approach. The questionnaire was adapted and modified from the Thinking Style Inventory (TSI) and Study Process Questionnaire (R-SPQ-2F) and adapted to the needs and objectives of the study. The results of the study found that matriculation college accounting students were more inclined in using the executive thinking style followed by the external thinking style. Internal thinking style is the least used. While for the tendency of the learning approach used, the results of the analysis found that the deep approach was used more than the surface approach in the accounting subject. Male students are more inclined in internal thinking style while female students are inclined in executive thinking style. In addition, there is a positive and significant relationship exists between thinking style and students' learning approach in accounting subjects. This study concludes that accounting educators should foster and encourage students to adopt an in-depth approach in learning. Educators should improve educational delivery strategies and methods to adapt to students' thinking styles by providing clearly structured lecture materials, assignments, or projects.

Keywords: Thinking styles, matriculation, students, learning approach, accounting

Pengenalan

Arus perubahan dalam sistem pendidikan abad ini memerlukan pendidik peka dengan perubahan yang berlaku dalam aspek penyampaian pengajaran sejajar dengan perubahan dan inovasi yang meluas dalam bidang pendidikan. Pertambahan bilangan pelajar di semua institusi pendidikan saban tahun membuktikan akses kepada pendidikan menjadi antara agenda utama dalam pembangunan negara (Garima, 2016). Dengan kepelbagaian yang wujud dalam kalangan pelajar, pendidik tidak boleh lagi berada di takuk lama bagi mencapai hasrat yang termaktub dalam Falsafah Pendidikan Negara (FPN) yang ingin melahirkan modal insan berkualiti dan holistik. Kaedah pengajaran perlu dipelbagaikan dan disesuaikan bagi memastikan setiap pelajar mendapat manfaat daripada proses pembelajaran tersebut (Nizam, Shaharim & Asmayati, 2016). Berdasarkan kepercayaan bahawa setiap pelajar mempunyai potensi yang boleh diperkembangkan, adalah menjadi tanggungjawab pendidik untuk membangunkan potensi ini (Nel, 2017). Oleh itu, seiring dengan arus perkembangan pendidikan, para pendidik perlu merancang kaedah dan strategi pengajaran dan pembelajaran (P&P) yang mempertimbangkan perbezaan individu pelajar mereka (Kristanto, Mustaji & Mariono, 2017).

Selain penekanan terhadap bidang sains dan teknologi, pendidikan perakaunan adalah antara bidang pengajian yang memerlukan penambahbaikan selaras dengan perubahan dalam dunia perniagaan hari ini (Gomes, 2013; Thomas & Srinivasan, 2016). Berdasarkan statistik pengangguran di kalangan graduan perakaunan menunjukkan kadar pengangguran yang semakin meningkat (Gomes, 2013). Antara punca yang sering diperdebatkan ialah kurangnya kualiti dari segi kemahiran generik dan nilai profesional di kalangan graduan perakaunan (Che Ku Hisham, 2008; Lim et al., 2011). Secara tidak langsung, sistem pendidikan perakaunan akan dipersalahkan kerana gagal melahirkan bakal akauntan yang memiliki ciri-ciri yang diperlukan oleh industri

(Ghazivakili et al., 2014; Gomes, 2013). Perubahan pesat dalam dunia perniagaan hari ini memberi isyarat bahawa pendidikan perakaunan turut memerlukan pembaharuan (Ahmad, 2016).

Dalam usaha melahirkan graduan perakaunan yang kompeten dari segi akademik, teknikal dan kemahiran sosial, isu perbezaan individu perlu diberi perhatian. Dua konstruk penting yang sering terlepas pandang ialah gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar (Magdalena, 2015). Sistem pendidikan perakaunan di kolej matrikulasi yang berorientasikan peperiksaan menyebabkan para pendidik lebih memfokuskan kepada hasil pembelajaran secara kolektif berbanding kualiti pembelajaran pada pelajar secara individu. Strategi pengajaran dan penilaian dilihat hanya memberi manfaat kepada sebilangan pelajar sahaja manakala sebilangan yang lain ketinggalan akibat ketidaksesuaian dengan gaya pemikiran mereka (Gappi, 2013). Justeru, kesan pembelajaran kepada pelajar hanya bersifat sementara. Laporan kajian Institut Penyelidikan Pendidikan Tinggi Negara (2003) mendapati pelajar lepasan matrikulasi jurusan perakaunan yang berprestasi tinggi dan sederhana tidak dapat mengekalkan prestasi sedemikian di Institut Pengajian Tinggi Awam (IPTA). Selain daripada itu, kurangnya usaha untuk memahami perbezaan gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar menyebabkan segelintir pelajar yang tidak dapat menyesuaikan gaya mereka dengan sistem di matrikulasi akan terus diabaikan (Mohr & Mohr, 2017).

Peningkatan kesedaran tentang kepentingan pendidikan perakaunan dalam menyumbang kepada melahirkan modal insan bertaraf dunia menjadikan isu pemahaman dalam perbezaan gaya individu perlu diberi penekanan (Osman et al., 2016). Isu pemikiran harus dititikberatkan dalam penyampaian pendidikan perakaunan seiring dengan kehendak dunia pekerjaan yang memerlukan sumber manusia yang boleh berfikir secara holistik (Nel, 2017). Selain daripada itu, perubahan yang diperlukan termasuklah juga dalam sistem penilaian kerana orientasi terhadap peperiksaan semata-mata seperti yang diamalkan sekarang kurang membantu dalam memperkembangkan potensi individu (Osman et al., 2016).

Sehubungan itu, sering kali timbul persoalan dalam kalangan pendidik tentang strategi terbaik bagi meningkatkan pencapaian pelajar secara keseluruhan dan mengurangkan perbezaan dalam prestasi mereka (Mohr & Mohr, 2017). Secara tradisinya, kejayaan atau kegagalan seseorang pelajar kerap kali dikaitkan dengan keupayaan akademik pelajar tersebut (Mohr & Mohr, 2017). Terdapat juga pandangan bahawa pelajar yang memperolehi gred yang rendah adalah mereka yang kurang berusaha dan tidak bermotivasi (Zeeb, 2004). Banyak kajian lepas turut mengkaji faktor-faktor lain yang mempengaruhi pencapaian pelajar (Zeeb, 2004; Zhang, 2001a & Zhang & Sternberg, 2006). Dapatan menunjukkan masalah yang dihadapi sebahagian pelajar bukan berpunca dari kekurangan dari aspek keupayaan mereka tetapi ketidaksepadanan antara cara pengajaran sesuatu kursus dengan cara pelajar berfikir dan belajar (Sternberg, 1994; Abdus Sattar & Ghulam Mustafa, 2012). Tidak dapat dinafikan bahawa gaya pengajaran pendidik merupakan antara faktor yang mempengaruhi kegagalan pelajar memperoleh pencapaian akademik yang cemerlang (Mehta, Hull, Young & Stoller, 2013). Ini kerana gaya pengajaran yang tidak selari dengan gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar boleh menyebabkan proses pengajaran dan pembelajaran tidak berlaku dengan berkesan (Shahrin et al., 2006).

Selari dengan isu ini, pelbagai faktor harus dipertimbangkan oleh para pendidik bagi menghasilkan pengajaran dan pembelajaran yang berkesan (Kong & Song, 2015). Antara faktor penting yang perlu diberi perhatian sewajarnya adalah perbezaan individu di dalam sesebuah kelas (Killic & Saglam, 2010). Setiap pelajar mempunyai latar belakang, minat, cita-cita, kekuatan, kelemahan dan tahap motivasi yang berbeza antara satu sama lain. Vivian (2007) menjelaskan bahawa perbezaan wujud dalam gaya pemprosesan maklumat oleh setiap individu. Terdapat

individu yang memproses maklumat dengan cepat dan lebih berkesan daripada yang lain. Perbezaan individu boleh wujud dari pelbagai aspek seperti jantina, bangsa, minat, bakat, latar belakang keluarga, pendidikan terdahulu dan personaliti. Perbezaan personaliti dan juga latar belakang akan menyebabkan pelajar yang berbeza memproses dengan cara yang berbeza untuk satu tugas yang sama (Sternberg & Williams, 2002). Hal ini juga akan menjurus kepada perbezaan dari segi gaya pemikiran dan seterusnya pendekatan pembelajaran setiap individu pelajar (Coffman, 2012). Felder dan Brent (2005) menekankan bahawa dalam memahami perbezaan individu pelajar, tiga kategori kepelbagaian perlu diperhatikan dengan mendalam iaitu perbezaan gaya pemikiran, pendekatan pembelajaran dan tahap pembangunan intelektual pelajar. Para pendidik perlu mengenal pasti dan memahami gaya pemikiran pelajar agar mereka dapat mempelbagaikan teknik pengajaran yang bersesuaian dengan gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar (Sternberg, Grigorenko & Zhang, 2008). Justeru, kajian yang berterusan perlu dijalankan dalam konteks memahami perbezaan individu terutamanya dari segi gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran dalam pendidikan perakaunan. Sehubungan ini, kajian ini dijalankan untuk menjawab persoalan kajian yang berikut:

- i. Apakah gaya pemikiran yang cenderung digunakan oleh pelajar kolej matrikulasi bagi subjek perakaunan?
- ii. Apakah kecenderungan pendekatan pembelajaran pelajar kolej matrikulasi bagi subjek Perakaunan?
- iii. Adakah terdapat perbezaan gaya pemikiran dalam kalangan pelajar matrikulasi dalam subjek Perakaunan dari aspek jantina?
- iv. Adakah terdapat perbezaan pendekatan pembelajaran dalam kalangan pelajar matrikulasi dalam subjek Perakaunan dari aspek jantina?
- v. Adakah terdapat hubungan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar kolej matrikulasi dalam subjek Perakaunan?

Sorotan literatur

Gaya pemikiran

Zhang dan Sternberg (2006) menggunakan istilah umum 'gaya intelektual' dalam memberi makna konsep gaya pemikiran. Gaya intelektual merujuk kepada kecenderungan cara seseorang dalam memproses maklumat dan menjalankan tugas (Cassidy, 2012). Gaya pemikiran didefinisikan sebagai suatu cara berfikir yang lebih disukai oleh seseorang dalam memproses maklumat atau melakukan sesuatu tugas (Apaydin & Cenberci, 2018). Menurut Anupama (2017), gaya pemikiran bukanlah merupakan sesuatu keupayaan tetapi lebih kepada cara seseorang menggunakan keupayaan yang ada padanya. Konsep gaya pemikiran ini diperjelaskan melalui Teori Pengurusan Mental Kendiri (Sternberg & Zhang, 2005). Teori ini menggariskan tiga belas gaya pemikiran manusia dalam menjalankan sesuatu tugas atau menyelesaikan masalah iaitu gaya pemikiran *legislative, executive, judicial, hierarchic, monarchic, oligarchic, anarchic, global, local, liberal, conservative, internal* dan *external*.

Menurut Sternberg dan Zhang (2005), gaya berfikir adalah penting dalam pendidikan kerana ianya merupakan satu konstruk perbezaan individu yang tidak dijangka. Mereka juga menegaskan gaya yang dianggap membawa kejayaan akademik belum tentu sesuai dengan dunia

pekerjaan manakala kecenderungan kepada sesuatu gaya adalah penting bukan sahaja kepada pendidikan tetapi juga dalam dunia pekerjaan. Secara idealnya, seseorang pendidik harus mendidik dan menilai para pelajarnya dengan pelbagai cara selaras dengan kepelbagaian pemikiran mereka (Garima, 2016). Pelajar yang kurang cekap bukanlah disebabkan oleh kurangnya keupayaan tetapi disebabkan kerana gaya pemikiran mereka tidak sepadan dengan gaya pemikiran pendidik dan penilai (Gappi, 2013). Prinsip utamanya ialah bagi membolehkan pelajar mendapat manfaat sebaiknya dari pengajaran dan penilaian, sekurang-kurangnya sebahagian daripada pengajaran dan penilaian tersebut perlu sesuai dengan gaya pemikiran mereka (Emir, 2013). Contohnya seorang pelajar yang cenderung kepada gaya pemikiran *executive* yang suka mengikut arahan dan tugas berstruktur pasti tidak dapat menunjukkan kebolehan sebenar mereka jika diminta membuat tugas yang memerlukan kreativiti dan mencipta sesuatu yang baru. Pengajaran dan penilaian haruslah dipelbagaikan bagi membantu pelajar menggunakan sepenuhnya kekuatan dan memperbaiki kelemahan (Sternberg, Grigorenko & Zhang, 2008).

Sternberg turut menghuraikan dimensi gaya pemikiran daripada *legislative*, *executive* dan *judicial* dalam pendidikan. Seseorang dengan gaya *legislative* suka kepada tugas yang memerlukan kreativiti manakala seseorang dengan gaya *executive* lebih memberi perhatian kepada pelaksanaan tugas yang mempunyai garis panduan yang telah ditetapkan. Individu dengan gaya *judicial* pula fokus kepada menilai hasil kerja orang lain serta mengkritik dan memberi maklumbalas terhadap hasil kerja tersebut. Tahap gaya pemikiran terbahagi kepada *local* dan *global*. Individu dengan gaya *local* menumpukan kepada butiran terperinci mengenai sesuatu situasi atau masalah. Secara kontranya, individu dengan gaya *global* melihat sesuatu isu secara gambaran keseluruhan.

Kecenderungan gaya pemikiran terdiri daripada *liberal* dan *conservative*. Individu yang *liberal* gemar melaksanakan sesuatu tugas yang di luar daripada peraturan dan prosedur yang sedia ada dalam memaksimumkan perubahan dan pembaharuan dalam kehidupan. Manakala sebaliknya, individu yang *conservative* lebih suka terikat dengan peraturan yang sedia ada dalam melaksanakan tugas dan sering meminimumkan pembaharuan. Dimensi berikutnya iaitu bentuk gaya pemikiran terdiri daripada *monarchic*, *hierarchic*, *oligarchic* dan *anarchic* (Sternberg, Grigorenko & Zhang, 2008). Seseorang dengan gaya *monarchic* gemar terlibat dengan tugas yang memerlukan mereka fokus kepada satu perkara pada sesuatu masa. Seseorang dengan gaya *hierarchic* pula suka menetapkan masa dan keutamaan dalam apa juga tugas yang perlu disiapkan. Seseorang dengan gaya *oligarchic* suka melakukan pelbagai tugas dalam satu masa tetapi tidak gemar menetapkan keutamaan dalam menyelesaikan tugas-tugas tersebut. Akhir sekali mereka yang mempunyai gaya *anarchic* suka melaksanakan sesuatu tugas secara fleksibel iaitu yang membolehkan mereka bebas melakukan mana-mana tugas.

Dimensi selanjutnya iaitu skop membahagikan gaya pemikiran kepada *internal* dan *external*. Individu dengan gaya *internal* lebih gemar bekerja bersendirian, kurang sensitif dan kurang kemahiran interpersonal. Manakala sebaliknya, individu dengan gaya *external* suka bekerja secara berkumpulan dan memberi peluang untuk mereka meningkatkan hubungan interpersonal. Mereka lebih *extrovert* dan lebih sensitif secara sosialnya. Oleh itu, penggunaan gaya pemikiran yang berbeza di kalangan pelajar mempunyai implikasi dalam pengajaran dan pembelajaran terutamanya pencapaian akademik (Abdus Sattar & Ghulam Mustafan, 2012). Menurut Zhang (2001a), oleh kerana gaya pemikiran membawa perubahan dalam pencapaian pelajar dan kerana ada pelbagai gaya pemikiran, seseorang pendidik harus merancang konteks pembelajaran yang memberi peluang kepada kepelbagaian gaya pemikiran tersebut. Kajian ini hanya memberi

tumpuan kepada lima gaya pemikiran sahaja iaitu *legislative, executive, judicial, internal* dan *external*.

Pendekatan pembelajaran

Dalam usaha untuk mewujudkan persekitaran pembelajaran yang membantu pelajar mencapai potensi mereka sepenuhnya, pemahaman terhadap pendekatan pembelajaran mereka adalah penting. Oleh itu, perhatian yang khusus perlu diberikan kepada bagaimana cara seseorang pelajar memperoleh data dan menghubungkannya dengan pengetahuan sedia ada, cara pelajar memproses pengetahuan tersebut dan memahaminya dan akhir sekali bagaimana cara pelajar menunjukkan kualiti tentang apa yang telah mereka pelajari (Cuthbert, 2005). Justeru itu, isu yang sering difokuskan berhubung dengan perbezaan individu dalam proses pembelajaran adalah gaya pembelajaran dan pendekatan pembelajaran.

Konsep pendekatan pembelajaran pelajar dalam proses pengajaran dan pembelajaran dijelaskan dalam Model Pengajaran dan Pembelajaran 3P yang dibina oleh John B. Biggs. 3P yang dimaksudkan dalam model ini adalah *presage, process* dan *product*. *Presage* ialah elemen sebelum pembelajaran, *process* ialah elemen semasa pembelajaran berlaku dan *product* ialah elemen hasil pembelajaran. Model ini menerangkan interaksi antara pelbagai faktor yang mempengaruhi proses pembelajaran termasuklah pendekatan pembelajaran yang dikategorikan dalam faktor *process* (Biggs, 2003). Setiap pelajar mempunyai motif dan strategi yang berbeza dalam melalui proses pembelajaran mereka terutamanya dalam konteks pendidikan tinggi (Haller & Courvoisier, 2010). Terdapat pelajar yang belajar untuk benar-benar memahami sesuatu perkara dan melakukan pelbagai cara untuk memahaminya. Mungkin juga terdapat segelintir pelajar yang belajar hanya bertujuan untuk lulus peperiksaan semata-mata (Joy & Basiru, 2016). Menurut Biggs (2003), kombinasi motif dan strategi pelajar melaksanakan motif mereka itu dinamakan pendekatan kepada pembelajaran. Menurut Bowden & Marton (2004) pendekatan pembelajaran merupakan hubungan antara bagaimana cara melihat (mengalami situasi pembelajaran) dan cara bertindak (mengendalikan situasi pembelajaran) seseorang pelajar dalam proses pembelajarannya. Tambah mereka lagi, perbezaan antara pendekatan kepada pembelajaran adalah perbezaan dalam apa yang difokuskan oleh pelajar, apa yang ingin dicapai oleh pelajar dan bagaimana mereka melaluinya.

Biggs (2003) mengkategorikan pendekatan pembelajaran kepada pendekatan permukaan, mendalam dan pencapaian. Menurut beliau, pendekatan permukaan adalah berasaskan kepada motivasi ekstrinsik atau luaran diri seseorang. Pelajar dengan pendekatan ini tidak berminat untuk memahami sesuatu subjek tetapi hanya sekadar mengelak daripada kegagalan dengan usaha yang seminima mungkin. Mereka memfokuskan kepada penghafalan bertujuan untuk meluarkannya kembali di dalam peperiksaan, sekadar untuk memenuhi keperluan kursus. Pendekatan mendalam adalah kontra kepada pendekatan permukaan. Menurut Biggs (2003) lagi, pendekatan mendalam adalah berpunca dari motivasi intrinsik iaitu dari dalam diri seseorang. Pelajar dengan pendekatan ini mempunyai minat yang mendalam terhadap sesuatu subjek dan berasa puas apabila perasaan ingin tahu mereka dipenuhi. Bagi memaksimumkan pemahaman, mereka banyak membaca dan berbincang dengan rakan.

Pendekatan pencapaian juga berpunca dari motivasi luaran iaitu bersaing untuk mendapatkan gred tertinggi (Biggs, 2003; Magdalena, 2015). Menurut Biggs (2003), strategi yang digunakan dalam pendekatan ini adalah berkaitan dengan kemahiran belajar seperti pengurusan masa, ruang belajar dan penekanan kepada silibus yang akan dicakupi dalam peperiksaan. Pelajar dengan pendekatan ini melihat markah dan gred peperiksaan sebagai sangat penting dan perlunya

disiplin diri serta perancangan yang baik untuk mencapai kepentingan tersebut. Dalam pendekatan permukaan, pelajar memfokuskan kepada teks yang dibaca manakala sebaliknya dalam pendekatan mendalam, pelajar memfokuskan kepada perihal disebalik teks tersebut. Oleh kerana itu, pelajar yang menggunakan pendekatan mendalam mendapat pemahaman yang lebih kompleks berbanding pelajar dengan pendekatan permukaan (Bowden & Marton, 2004). Ramsden (2003) pula menyatakan seseorang pelajar mungkin menggunakan pendekatan yang berbeza bagi kursus yang berbeza atau mungkin juga bagi topik yang berbeza dalam kursus yang sama.

Terdapat beberapa faktor yang mempengaruhi kecenderungan pendekatan pembelajaran seseorang sama ada pendekatan mendalam atau permukaan. Pemerhatian Kember (2000) mendapati pendekatan yang diamalkan oleh pelajar adalah dipengaruhi oleh rekabentuk kurikulum, keperluan penilaian, beban tugas, pendekatan pengajaran guru dan persepsi serta minat pelajar terhadap sesuatu kursus. Pelajar akan sering bertukar-tukar antara pendekatan mendalam dan permukaan bergantung kepada keperluan sesuatu kursus atau bentuk penilaian (Gijbels & Dochy, 2006).

Umum mengetahui bahawa manusia secara semula jadinya berfikir dan belajar dengan cara yang berbeza (Bazier, 2015). Menurut Riding dan Rayner (1998), perbezaan dari segi gaya sepatutnya diberi penekanan kerana ianya sangat memberi kesan ke atas cara hidup seseorang dan bagaimana mereka berkelakuan. Dengan mengenalpasti gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar, bukan bermakna pendidik harus memenuhi keperluan setiap individu pelajar tetapi usaha untuk mempelbagaikan gaya pengajaran dan penilaian akan memberi manfaat kepada proses penyampaian pendidikan (Eishani, Saa'd & Nami, 2014). Menurut Chua (2002), para pendidik harus meningkatkan pemahaman mereka tentang perbezaan individu termasuklah dari aspek jantina dalam pembelajaran dan pemikiran sebelum berusaha meningkatkan dan memperbaiki proses pembelajaran dan pemikiran di dalam bilik darjah (Byrne, Flood & Willis, 2009).

Metodologi

Kajian ini bertujuan mengkaji hubungan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar Kolej Matrikulasi dalam subjek Perakaunan. Kajian ini merupakan kajian tinjauan menggunakan pendekatan kuantitatif dan soal selidik sebagai instrumen kajian. Kajian rintis telah dijalankan ke atas 35 orang responden bagi menentukan kebolehpercayaan instrumen kajian. Sampel yang terlibat dalam kajian ini adalah seramai 250 orang pelajar kolej matrikulasi jurusan Perakaunan. Pemilihan sampel dibuat berdasarkan teknik persampelan rawak berlapis. Menurut Cohen, Manion dan Morrison (2018), kaedah ini melibatkan pembahagian populasi kepada kumpulan-kumpulan yang homogenius, yang mana setiap kumpulan mengandungi subjek yang sama cirinya. Penggunaan teknik ini menambah peluang pengkaji mendapatkan data yang mewakili populasi dan dengan itu dapat menambahkan ketepatan keputusan (Tuckman & Harper, 2012). Instrumen kajian merupakan soal selidik yang terbahagi kepada tiga bahagian iaitu Bahagian A untuk maklumat demografi, bahagian B untuk gaya pemikiran yang terdiri daripada lima jenis gaya iaitu *legislative*, *executive*, *judicial*, *internal* dan *external* dan bahagian C untuk pendekatan pembelajaran iaitu pendekatan mendalam dan pendekatan permukaan. Soal selidik tersebut diadaptasi dari *Thinking Style Inventory (TSI)* dan *Study Process Questionnaire (R-SPQ-2F)* dengan sedikit pengubahsuaian dan dialih bahasa untuk disesuaikan dengan objektif dan keperluan kajian.

Jadual 1. Isi kandungan soal selidik

Kandungan	Pernyataan	Bilangan item
Bahagian A	Profil pelajar	3
	Gaya pemikiran	
Bahagian B	• <i>Legislative</i>	5
	• <i>Executive</i>	5
	• <i>Judicial</i>	5
	• <i>Internal</i>	5
	• <i>External</i>	5
Bahagian C	Pendekatan pembelajaran	
	• Permukaan	10
	• Mendalam	10
Jumlah item		48

Data yang diperolehi dianalisis secara deskriptif dan inferensi bagi mendapat nilai frekuensi, peratusan dan min bertujuan untuk mengenal pasti gaya pemikiran yang dominan dan pendekatan pembelajaran yang cenderung dengan responden. Bagi statistik inferensi, ujian-t tidak bersandar digunakan untuk melihat perbezaan gaya pemikiran dan kecenderungan pendekatan pembelajaran antara pelajar lelaki dan perempuan. Analisis korelasi dijalankan bagi mengukur perhubungan antara pembolehubah.

Kesahan dan kebolehpercayaan instrumen kajian

Nilai *Alpha Cronbach* diperolehi bagi menentukan ketekalan dalaman. Berdasarkan kajian rintis yang telah dijalankan, nilai koefisien *Alpha Cronbach* bagi kesemua 45 item ialah 0.84. Menurut Cohen, Manion dan Morrison (2018) nilai *alpha coefficient* diantara 0.80 hingga 0.90 menunjukkan kebolehpercayaan yang tinggi. Walaupun terdapat subskala yang menunjukkan konsistensi dalaman yang rendah, namun ianya boleh dianggap mencukupi untuk analisis statistik yang seterusnya (Zhang & Sternberg, 2000b). Nilai koefisien *Alpha Cronbach* bagi setiap skala item ditunjukkan dalam Jadual 2.

Jadual 2. Nilai *Alpha Cronbach* setiap skala

Skala	Item	Nilai <i>Alpha Cronbach</i>
<i>Legislative</i>	Bahagian B 1, 6, 11, 16, 21	0.65
<i>Executive</i>	2, 7, 12, 17, 22	0.57
<i>Judicial</i>	3, 8, 13, 18, 23	0.65
<i>Internal</i>	4, 9, 14, 19, 24	0.84
<i>External</i>	5, 10, 15, 20, 25	0.72
Pendekatan mendalam	Bahagian C 1, 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 17, 18	0.83
Pendekatan permukaan	3, 4, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 19, 20	0.86

Dapatan kajian

Perbincangan berikut memaparkan dapatan kajian yang dijalankan di kolej matrikulasi yang menawarkan program perakaunan. Bilangan keseluruhan pelajar jurusan perakaunan di kolej matrikulasi yang terpilih adalah seramai 316 orang.

Maklumat demografi responden

Sebanyak 316 soal selidik telah diedarkan tetapi hanya 250 soal selidik sahaja yang lengkap dijawab oleh responden. Ini memberikan kadar maklum balas sebanyak 79.1%. Responden perempuan berjumlah 145 orang (58%) manakala selebihnya adalah responden lelaki (105, 42%). Berdasarkan jadual penentuan saiz sampel Cohen, Manion dan Morrison (2018), bagi populasi seramai 361 orang, bilangan sampel adalah seramai 186 orang pada aras keyakinan 95% dan sela keyakinan 5%. Oleh itu, jumlah responden yang terlibat dalam kajian ini adalah mencukupi dan mewakili populasi.

Gaya pemikiran yang signifikan

Analisis skor min dijalankan terhadap kelima-lima jenis gaya pemikiran yang diuji dalam kajian ini iaitu *legislative*, *executive*, *judicial*, *internal* dan *external*. Antara lima jenis gaya pemikiran tersebut, pelajar perakaunan matrikulasi lebih signifikan dalam menggunakan gaya pemikiran *executive* (min = 3.76, SP = 0.53) diikuti dengan gaya pemikiran *external* (min = 3.73, SP = 0.54). Gaya pemikiran *internal* adalah paling kurang digunakan (min = 2.76, SP = 0.66). Ini bermakna, pelajar lebih cenderung dengan gaya pemikiran *executive* berbanding gaya pemikiran yang lain dalam menyelesaikan masalah atau tugas bagi mata pelajaran perakaunan. Jadual 3 menunjukkan nilai min dan sisihan piawai bagi setiap gaya pemikiran mengikut urutan.

Jadual 3. Gaya pemikiran pelajar matrikulasi dalam subjek perakaunan

Gaya pemikiran	Min	Sisihan piawai
<i>Executive</i>	3.76	0.53
<i>External</i>	3.73	0.54
<i>Judicial</i>	3.47	0.62
<i>Legislative</i>	3.31	0.58
<i>Internal</i>	2.76	0.66

Kecenderungan pendekatan pembelajaran

Analisis skor min dijalankan terhadap pendekatan mendalam dan pendekatan permukaan. Jadual 4 menunjukkan nilai min dan sisihan piawai bagi kedua-dua jenis pendekatan pembelajaran mengikut urutan.

Jadual 4. Pendekatan pembelajaran pelajar matrikulasi bagi subjek perakaunan

Pendekatan pembelajaran	Min	Sisihan piawai
Pendekatan mendalam	3.58	0.58
Pendekatan permukaan	2.15	0.62

Antara kedua-dua jenis pendekatan pembelajaran tersebut, pelajar matrikulasi lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam (min = 3.58, SP = 0.58) berbanding pendekatan permukaan (min = 2.15, SP = 0.62) dalam subjek perakaunan.

Perbezaan gaya pemikiran pelajar berdasarkan faktor jantina

H₀₁ : Tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan dari segi gaya pemikiran yang digunakan dalam subjek perakaunan.

Ujian-t tidak bersandar digunakan untuk melihat perbezaan min antara pelajar lelaki dan perempuan bagi setiap jenis gaya pemikiran. Jadual 5 menunjukkan perbezaan antara pelajar lelaki dan perempuan dalam setiap jenis gaya pemikiran.

Jadual 5. Ujian-t perbezaan gaya pemikiran pelajar mengikut jantina

Gaya Pemikiran	Jantina	N	min	sp	dk	t	sig
<i>Legislative</i>	Lelaki	105	3.34	0.54	250	0.22	0.83
	Perempuan	145	3.30	0.59			
<i>Executive</i>	Lelaki	105	3.54	0.59	250	-2.86	0.005*
	Perempuan	145	3.91	0.51			
<i>Judicial</i>	Lelaki	105	3.53	0.56	250	0.86	0.39
	Perempuan	145	3.45	0.64			
<i>Internal</i>	Lelaki	105	2.97	0.72	250	2.31	0.02*
	Perempuan	145	2.40	0.63			
<i>External</i>	Lelaki	105	3.66	0.56	250	-1.00	0.32
	Perempuan	145	3.75	0.54			

* nilai signifikan p < 0.05

Keputusan ujian-t menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan bagi gaya pemikiran *executive*, $t(250) = -2.86$, $p < 0.05$ dan *internal*, $t(250) = 2.31$, $p < 0.05$. Ini bermakna H₀₁ ditolak, skor min menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan berdasarkan gaya pemikiran dalam subjek Perakaunan. Pelajar lelaki lebih signifikan dalam gaya pemikiran *internal* manakala pelajar perempuan lebih cenderung kepada gaya pemikiran *executive*.

Perbezaan pendekatan pembelajaran pelajar berdasarkan faktor jantina

H₀₂ : Tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan dari segi kecenderungan pendekatan pembelajaran dalam subjek perakaunan.

Ujian-t tidak bersandar digunakan untuk melihat perbezaan min antara pelajar lelaki dan perempuan bagi kedua-dua jenis pendekatan pembelajaran. Jadual 6 menunjukkan perbezaan antara pelajar lelaki dan perempuan dalam pendekatan pembelajaran.

Jadual 6. Ujian-t perbezaan pendekatan pembelajaran mengikut jantina

Pendekatan pembelajaran	Jantina	N	min	sp	dk	t	sig
Pendekatan Mendalam	Lelaki	105	3.24	0.58	250	-0.69	0.50
	Perempuan	145	3.64	0.58			
Pendekatan Permukaan	Lelaki	105	2.49	0.79	250	2.67	0.01*
	Perempuan	145	2.03	0.55			

* nilai signifikan p < 0.05

Keputusan ujian-t menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan bagi pendekatan permukaan, $t(250) = 2.67, p < 0.05$. Ini bermakna H_{02} ditolak, skor min menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan dalam kecenderungan pendekatan pembelajaran dalam mata pelajaran perakaunan. Pelajar lelaki lebih cenderung dalam menggunakan pendekatan permukaan manakala pelajar perempuan lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam dalam pembelajaran mata pelajaran perakaunan.

H_{03} : Tidak terdapat hubungan yang signifikan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar dalam subjek perakaunan.

Korelasi *Pearson product-moment* digunakan untuk melihat hubungan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar. Jadual 7 menunjukkan hasil analisis korelasi tersebut.

Jadual 7. Korelasi antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran

		Mendalam	Permukaan
<i>Legislative</i>	r	.470**	.107
	Sig. (2-tailed)	.000	.114
	N	250	218
<i>Executive</i>	r	.347**	-.058
	Sig. (2-tailed)	.000	.393
	N	250	218
<i>Judicial</i>	r	.369**	.005
	Sig. (2-tailed)	.000	.936
	N	250	218
<i>Internal</i>	r	-.039	.365**
	Sig. (2-tailed)	.564	.000
	N	250	218
<i>External</i>	r	.324**	-.039
	Sig. (2-tailed)	.000	.562
	N	250	218

** correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

Hasil analisis korelasi menunjukkan korelasi positif yang lemah antara gaya pemikiran *legislative* ($r = .47$), *executive* ($r = .34$), *judicial* ($r = .36$) dan *external* ($r = .32$) dengan pendekatan pembelajaran mendalam. Gaya pemikiran *internal* pula menunjukkan korelasi positif yang lemah ($r = .36$) dengan pendekatan pembelajaran permukaan. Maka oleh itu H_{03} ditolak. Ini bermakna terdapat hubungan yang signifikan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran dalam mata pelajaran perakaunan. Hubungan ini menunjukkan pelajar yang mengamalkan pendekatan mendalam cenderung menggunakan gaya pemikiran *legislative*, *executive*, *judicial* dan *external* manakala pelajar yang mengamalkan pendekatan permukaan cenderung menggunakan gaya pemikiran *internal*.

Perbincangan kajian

Gaya pemikiran pelajar perakaunan

Setiap pelajar mempunyai gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran tersendiri. Dalam konteks pengajaran dan pembelajaran adalah penting bagi seseorang pendidik untuk mengenal pasti dan memahami gaya pemikiran anak didiknya supaya hasil pembelajaran yang optimum dapat dicapai (Mohr & Mohr, 2017). Objektif pertama kajian ini adalah untuk mengenal pasti apakah gaya pemikiran yang cenderung digunakan oleh pelajar dalam mempelajari subjek perakaunan di kolej matrikulasi. Data yang dianalisis daripada 250 orang responden ini menunjukkan sebahagian besar pelajar menggunakan gaya pemikiran *executive* dalam pembelajaran perakaunan. Ini bermakna, kebanyakan responden lebih menyukai sesuatu tugas dengan garis panduan atau cara yang telah jelas ditetapkan untuk mereka. Dengan kata lain, pelajar ini lebih gemar menjalankan sesuatu tugas dengan mengikut arahan dan tatacara yang telah jelas ditetapkan oleh pensyarah. Pelajar dengan gaya ini juga kurang menggemari tugas yang memerlukan kreativiti mereka.

Jenis gaya pemikiran yang memperolehi skor min kedua tertinggi adalah *external*. Pelajar dalam gaya pemikiran ini suka terlibat dalam tugas yang memberikan mereka kesempatan untuk mengembangkan hubungan interpersonal. Mereka gemar bekerja dalam kumpulan yang membolehkan mereka bekerjasama dan bergabung idea. Gaya pemikiran ini adalah kontra kepada jenis gaya pemikiran yang memperolehi skor min terendah iaitu gaya pemikiran *internal*. Pelajar dalam jenis ini lebih gemar bekerja secara bersendirian dan tidak bergantung pada orang lain. Gaya pemikiran *judicial* dan *legislative* memperolehi skor min yang sederhana. Pelajar dalam gaya pemikiran *judicial* memfokuskan perhatian pada orang lain dan hasil kerja mereka. Mereka juga suka memeriksa dan menilai pandangan atau idea yang bertentangan. Pelajar dalam gaya pemikiran *legislative* pula gemar terlibat dalam tugas yang memerlukan strategi kreatif iaitu melakukan sesuatu dengan cara yang baru.

Dapatan kajian ini telah menyokong dapatan kajian Malini (2005) yang membandingkan gaya pemikiran pelajar universiti di Malaysia dan United Kingdom (UK) menggunakan *Thinking Styles Inventory (TSI)*. Dapatan kajian beliau menunjukkan bahawa pelajar tempatan lebih menggunakan gaya pemikiran berbentuk *executive, hierarchic, local, external* dan *conservative* sedangkan pelajar UK lebih menunjukkan gaya pemikiran *legislative, internal* dan *liberal*. Selain daripada itu Tucker (1999) turut melaporkan gaya pemikiran yang dominan di kalangan respondennya yang terdiri daripada pelajar kelas Perakaunan dari sebuah kolej komuniti dan sebuah universiti awam di Pacific Northwest adalah *executive, local, hierarchic, conservative* dan *external*. Berlainan pula dengan hasil dapatan kajian Chen (2001) yang melaporkan pelajar Taiwan dalam kajiannya menggemari gaya pemikiran *internal* dan *legislative* sewaktu di dalam kelas perakaunan.

Dapatan kajian jelas menunjukkan sebahagian besar responden lebih menggemari sesuatu tugas yang mempunyai garis panduan yang jelas serta memerlukan mereka melaksanakannya secara berkumpulan. Mereka juga kurang menggemari aktiviti yang menuntut kreativiti serta tugas individu dalam subjek perakaunan. Kajian turut melihat perbezaan gaya pemikiran pelajar berdasarkan jantina. Daripada lima jenis gaya pemikiran yang dikaji, tiada perbezaan dapat dilihat antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan dalam gaya pemikiran *legislative, judicial* dan *external*. Perbezaan gaya pemikiran hanya wujud dalam gaya pemikiran *executive* dan *internal*. Pelajar lelaki lebih gemar dalam gaya pemikiran *internal* berbanding pelajar perempuan manakala sebaliknya pelajar perempuan lebih gemar dalam gaya pemikiran *executive* berbanding pelajar

lelaki. Ini bermakna pelajar lelaki dalam kajian ini lebih menggemari tugas secara individu manakala pelajar perempuan lebih menggemari tugas dengan garis panduan yang telah jelas ditetapkan untuk mereka. Dapatan ini disokong oleh Chen (2001) yang melaporkan pelajar lelaki lebih cenderung kepada gaya pemikiran *executive* dan *legislative* berbanding pelajar perempuan dalam kelas Perakaunan. Walau bagaimanapun, kajian Malini (2005) melaporkan pelajar lelaki lebih menggunakan gaya pemikiran *liberal* berbanding dengan pelajar wanita. Hasil kajian Tang (2003) juga tidak menyokong dapatan kajian ini. Kajian tersebut mendapati pelajar perempuan memperolehi skor yang lebih tinggi dalam gaya pemikiran *external*. Namun beliau bersetuju bahawa pelajar lelaki lebih cenderung kepada gaya pemikiran *internal*. Begitu juga Fritz (2002) yang mendapati skor pelajar perempuan lebih tinggi dalam gaya pemikiran *external* berbanding pelajar lelaki.

Pendekatan pembelajaran pelajar dalam subjek perakaunan

Pendekatan pembelajaran yang diamalkan oleh pelajar merupakan salah satu ciri yang membezakan antara seorang pelajar dengan pelajar yang lain di dalam sesebuah kelas (Felder & Brent, 2005). Banyak kajian lepas yang dijalankan berhubung dengan konsep ini dalam pelbagai disiplin pembelajaran dan ini memaparkan pentingnya pendekatan pembelajaran seseorang pelajar itu difahami (Ramsden, 2003; Aisha et al., 2014). Pendekatan pembelajaran yang bersesuaian dengan sesuatu mata pelajaran adalah penting kerana ia menghubungkan antara fasa *presage* yang merangkumi unsur seperti kebolehan dan pengetahuan sedia ada pelajar dengan hasil pembelajaran dalam fasa produk (Biggs, 2003; Cassidy, 2012).

Hasil analisis deskriptif mendapati sebahagian besar responden lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam berbanding pendekatan permukaan dalam pembelajaran Perakaunan. Ini bermakna kebanyakan pelajar ini mempunyai minat yang mendalam terhadap mata pelajaran Perakaunan dan berasa puas apabila perasaan ingin tahu mereka dipenuhi. Mereka belajar dengan bersungguh-sungguh bukan atas paksaan dari luar sebaliknya kerana minat dengan topik-topik yang diajar. Rata-rata mereka berpendapat mana-mana topik akan menjadi sangat menarik sebaik sahaja memahaminya. Mereka juga sanggup menghabiskan banyak masa untuk mengetahui lebih lagi tentang topik-topik yang dibincangkan di dalam kelas.

Tinjauan yang dilakukan oleh Gow, Kember dan Cooper (1994) ke atas pelajar jurusan Perakaunan di *Hong Kong Polytechnic* menggunakan instrumen *SPQ* turut mendapati para pelajar tersebut memperolehi skor yang tinggi dalam skala pendekatan mendalam dan skor yang rendah dalam pendekatan permukaan. Begitu juga dapatan kajian Hassal dan Joyce (2001) dalam kajian mereka yang mendapati skor pendekatan mendalam lebih tinggi dari skor pendekatan permukaan di kalangan pelajar perakaunan profesional *Chartered Institute of Management Accountants* (CIMA). Namun begitu, dapatan kajian ini tidak menyokong hasil kajian Davidson (2002) dan Mashishi dan Rabin (1999) yang melaporkan pelajar perakaunan dalam kajian mereka lebih cenderung menggunakan pendekatan permukaan. Begitu juga kajian Eley (1992) yang mendapati pelajar perakaunan melaporkan tahap penggunaan pendekatan permukaan yang paling tinggi dan pendekatan mendalam yang paling rendah berbanding pelajar Kimia, Biokimia dan English.

Perbezaan pendekatan pembelajaran berdasarkan faktor demografi

Perbezaan kecenderungan pendekatan pembelajaran berdasarkan faktor jantina turut menarik minat pengkaji. Kajian lepas menunjukkan dapatan yang berbeza-beza mengenai perbezaan

kecenderungan pendekatan pembelajaran antara pelajar lelaki dan perempuan (Aisha et al., 2014; Felder & Brent, 2005). Dalam kajian ini, hasil analisis ujian-t mendapati terdapat perbezaan kecenderungan pendekatan pembelajaran antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan. Pelajar lelaki dilihat lebih cenderung dalam menggunakan pendekatan permukaan manakala pelajar perempuan lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam dalam pembelajaran perakaunan.

Dapatan kajian Kiliç dan Sağlam (2010) turut menyokong bahawa pelajar perempuan lebih cenderung menggunakan pendekatan bermakna atau mendalam berbanding pelajar lelaki. Kajian beliau melibatkan 565 orang pelajar di Turkeye. Selain daripada itu, dapatan kajian ini juga disokong oleh Elias (2005) yang mendapati bahawa pelajar yang major dalam bidang perakaunan lebih dominan menggunakan pendekatan mendalam dan pelajar wanita lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam berbanding pelajar lelaki. Sebaliknya dapatan kajian ini berbeza dengan dapatan kajian Flood dan Wilson (2008). Dalam kajian mereka yang menggunakan sampel pelajar yang akan menduduki peperiksaan kelayakan bagi sebuah badan perakaunan profesional di Ireland, didapati pelajar perempuan lebih cenderung mengamalkan pendekatan permukaan berbanding pelajar lelaki. Ini turut menyokong dapatan Hassal dan Joyce (2001) yang menunjukkan skor pelajar perempuan bagi pendekatan permukaan lebih tinggi daripada pelajar lelaki.

Namun begitu terdapat juga kajian-kajian yang mendapati bahawa tidak wujud perbezaan kecenderungan pendekatan pembelajaran antara pelajar lelaki dan perempuan. Dalam dua kajian yang dijalankan oleh Richardson (1993), tiada bukti yang konsisten yang menunjukkan wujudnya perbezaan yang signifikan dalam pendekatan pembelajaran antara pelajar lelaki dan perempuan. Begitu juga halnya dengan dapatan kajian Djajadikerta, Djajadikerta dan Trireksani (2008) yang mengkaji pendekatan pembelajaran pelajar perakaunan di Indonesia. Kajian yang menggunakan *Study Process Questionnaire (SPQ)* ini mendapati tiada perbezaan yang signifikan antara pelajar lelaki dan perempuan dalam skor keseluruhan pendekatan permukaan dan pendekatan mendalam. Byrne, Flood dan Willis (2009) dalam kajian mereka ke atas pelajar jurusan perakaunan tahun satu pula mendapati mereka tidak menunjukkan kecenderungan dalam mana-mana pendekatan pembelajaran. Begitu juga Jackling (2007) melaporkan tiada perbezaan yang signifikan dalam subskala pendekatan permukaan dan pendekatan mendalam antara pelajar lelaki dan perempuan.

Hubungan antara gaya pemikiran dengan pendekatan pembelajaran

Objektif kajian yang terakhir adalah mengenal pasti hubungan antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar dalam mata pelajaran perakaunan. Dapatan kajian membuktikan gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar mempunyai hubungan signifikan yang positif walaupun lemah. Hasil analisis korelasi *Pearson product-moment* menunjukkan pelajar yang mengamalkan pendekatan mendalam cenderung menggunakan gaya pemikiran *legislative, executive, judicial* dan *external*. Ini menunjukkan pelajar yang mempelajari mata pelajaran Perakaunan secara mendalam cenderung untuk melaksanakan sesuatu projek atau tugas dengan lebih kreatif serta gemar bekerjasama dan menggabungkan idea dengan rakan-rakan lain dalam menyelesaikan masalah (Apaydin & Cenberci, 2018). Sebaliknya pelajar yang mengamalkan pendekatan permukaan cenderung menggunakan gaya pemikiran *internal*. Dengan kata lain pelajar yang tidak menjiwai topik-topik dalam Perakaunan dan sering menghafal tidak gemar berinteraksi dengan rakan-rakan lain dan suka bekerja bersendirian.

Walau bagaimanapun, dapatan kajian ini memaparkan sedikit perbezaan dari dapatan kajian Zhang dan Sternberg (2000a) ke atas pelajar universiti di Hong Kong dan Nanjing. Mereka melaporkan pelajar yang mengamalkan pendekatan permukaan cenderung menggunakan gaya pemikiran yang tradisional, mengikut norma dan berorientasikan tugas iaitu gaya pemikiran *executive*, *local* dan *conservative*. Pelajar yang mengamalkan pendekatan mendalam pula cenderung menggunakan gaya pemikiran yang lebih kreatif, mempersoalkan norma dan berorientasikan pencarian makna iaitu gaya pemikiran *legislative*, *judicial* dan *liberal*. Perbezaan dapatan ini mungkin disebabkan sampel kajian yang berbeza iaitu pelajar pra-universiti dan pelajar yang telah belajar di universiti (Joy Njoku & Basiru, 2016). Kajian David (2000) ke atas pelajar sekolah menengah juga menunjukkan pertalian antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran pelajar. Laporan beliau menunjukkan pelajar yang menggunakan pendekatan mendalam dalam pembelajaran mereka menggemari gaya pemikiran *legislative*, *judicial*, *monarchic* dan *internal*. Sebaliknya, pelajar yang menggunakan pendekatan permukaan lebih menggemari gaya pemikiran *hierarchic*, *external* dan *liberal*.

Rumusan dan implikasi

Kajian merumuskan daripada lima jenis gaya pemikiran yang dikaji, pelajar lebih dominan dalam gaya pemikiran *executive* dalam menjalankan tugas bagi mata pelajaran perakaunan. Gaya pemikiran *internal* adalah yang paling kurang digemari dalam mata pelajaran perakaunan. Dalam sudut pembelajaran mata pelajaran Perakaunan, antara dua jenis pendekatan pembelajaran yang dikaji secara keseluruhannya pelajar lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam berbanding pendekatan permukaan. Perbezaan gaya pemikiran antara pelajar lelaki dan perempuan dapat dilihat dalam gaya pemikiran *internal* dan *executive*. Pelajar lelaki lebih dominan dalam gaya pemikiran *internal* berbanding pelajar perempuan. Sebaliknya, pelajar perempuan lebih dominan dalam gaya pemikiran *executive* berbanding pelajar lelaki. Tiada perbezaan gaya pemikiran antara pelajar lelaki dan perempuan dalam gaya pemikiran *legislative*, *judicial* dan *external*. Pelajar lelaki dan perempuan menunjukkan perbezaan dalam kecenderungan pendekatan pembelajaran. Pelajar lelaki lebih cenderung dalam menggunakan pendekatan permukaan manakala pelajar perempuan lebih cenderung menggunakan pendekatan mendalam dalam pembelajaran mata pelajaran perakaunan. Terdapat hubungan signifikan yang positif antara lima gaya pemikiran yang dikaji dengan pendekatan pembelajaran pelajar dalam mata pelajaran perakaunan.

Majoriti responden dominan dalam gaya pemikiran *executive* dan *external* bermakna pelajar ini gemar sesuatu tugas atau projek yang mempunyai struktur serta garis panduan yang lengkap dan dilaksanakan secara berkumpulan. Justeru, kurikulum mata pelajaran ini haruslah mengambil kira perkara tersebut. Penambahbaikan dalam kaedah penilaian perlu dibuat agar tidak terlalu berorientasikan peperiksaan. Dapatan kajian yang menunjukkan pelajar matrikulasi mengamalkan pendekatan mendalam dalam pembelajaran perakaunan memberikan implikasi positif bahawa strategi pembelajaran mereka bukanlah bertujuan untuk lulus peperiksaan semata. Usaha yang bersungguh-sungguh untuk memahami sesuatu topik adalah gambaran bahawa para pelajar ini benar-benar ingin memahami secara mendalam dan bukan sekadar menghafal.

Kajian ini memberi implikasi bukan sahaja kepada pensyarah perakaunan bahkan juga kepada pelajar. Implikasi utama adalah kedua-dua pensyarah dan pelajar harus sedar bahawa manusia belajar dengan pendekatan yang berbeza dan menggunakan kebolehan mereka dalam

pelbagai cara. Mereka perlu faham hubungan di antara gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran (Aisha et al., 2014). Pemahaman dalam wujudnya gaya pemikiran dan pendekatan pembelajaran yang berbeza boleh membantu pensyarah dalam mempelbagaikan kaedah pengajaran untuk menghasilkan pengajaran yang berkesan (Haller & Courvoisier, 2010). Para pensyarah perakaunan harus meneruskan dan menambahbaik strategi dan kaedah pengajaran mereka bagi memupuk pelajar mengamalkan pendekatan mendalam dalam pembelajaran perakaunan. Antara strategi yang boleh dicadangkan bersesuaian dengan gaya pemikiran pelajar adalah menyediakan bahan kuliah dan tugas atau projek yang distruktur dengan jelas dan dilaksanakan secara berkumpulan.

Rujukan

- Abdus Sattar, A., & Ghulam Mustafa, M. (2012). Impact of teacher's ability, student's work ethics and institutional environment on student performance of university of gujrat. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 12(4), 572-579.
- Aisha S., Anam B., Farah R. & Rizwan N. (2014). An investigation of perpetual learning style preferences of students on the basis of gender and academic achievements. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, 12(1), 1-5.
- Anupama, C. (2017). Learning & thinking styles and their effect on the design process in architecture studio. *International Education & Research Journal (IERJ)*, 3(9), 29-34.
- Apaydin, B. B., & Cenberci, S. (2018). Correlation between Thinking Styles and Teaching Styles of Prospective Mathematics Teachers. *World Journal of Education*, 8(4), 36-46.
- Bazier, C. C. (2015). *An Analysis of Instructor Extraversion and Student Learning Style* (Doctoral dissertation). Retrieved from Walden University.
- Biggs, J. B. (2003). *Teaching for quality learning at university: what the student does*. Society for Research into Higher Education.
- Bowden, J., & Marton, F. (2004). *The university of learning*. Routledge.
- Bong Nee Mel. (2005). *Pendekatan pembelajaran di kalangan pelajar-pelajar kejuruteraan mekanikal di sekolah menengah teknik* (Master dissertation). Retrieved from Universiti Universiti Teknologi Tun Hussein Onn.
- Byrne, M., & Willis, P. (2008). An exploration of tertiary accounting student's prior approaches to learning accounting. *International Journal of Management Education*, 7(3), 35-46.
- Cassidy, S. (2012). Measurement and Assessment of Intellectual Styles. In L.F., Zhang, R.J., Sternberg, & S., Rayner (Eds.), *Handbook of intellectual styles. Preferences in cognition, learning and thinking* (pp. 67-88), New York, NY: Springer.
- Cekiso, M., Arends, J., & Mkabile, B. (2015). Exploring the learning style preferences used by accounting students in a University of Technology in South Africa. *Journal Social Science*, 43(3), 237-244.
- Che Ku Hisham, C. K. K. (2008). Accounting education at its peril: what should be done? Accounting News UPENA.
- Chen, C. (2001). *Preferred learning styles and predominant thinking styles of Taiwanese students in accounting classes*. University of South Dakota.
- Chua, Y. P. (2002). *Brain hemisphericity, creative thinking and critical thinking of Malaysian science and arts students*. UPM.
- Coffman, T. (2012). *Using inquiry in the classroom: developing creative thinkers and information*

- literate students*. R & L Education.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. R. B. (2018). *Research methods in education*. United Kingdom. Routledge.
- Cuthbert, P. F. (2005). The student learning process: learning styles or learning approaches? *Teaching in Higher Education*, 10(2), 235-249.
- Davidson, R. A. (2002). Relationship of study approach and exam performance. *Journal of Accounting Education*, 20(1), 29-44.
- Djajadikerta, H. G., Djajadikerta, H., & Trireksani, T. (2008). Approaches to learning of Indonesian accounting students. *International Journal of Accounting and Finance*, 1, 42-60.
- Elias, R. (2005). Students' approaches to study in introductory accounting courses. *The Journal of Education for Business*, 80(4), 194-199.
- Emir, S. (2013). Contributions of teachers' thinking styles to critical thinking dispositions (Istanbul-Fatih Sample). *Educational Consultancy and Research Center*, 13(1), 337-347.
- Felder, R.M., & Brent, R. (2005). Understanding student differences. *Journal of Engineering Education*, 94(1), 56-72.
- Flood, B. & Wilson, R. M. S. (2008). An exploration of the learning approaches of prospective professional accountants in Ireland. *Accounting Forum* 32, 225-239.
- Fritz, C. C. K. (2002). *Thinking styles and achievement in mathematics and language learning*. (Master dissertation). Retrieved from University of Hong Kong.
- Gappi, L. L. (2013). Relationships between learning style preference and academic performance of students. *International Journal of Educational Research and Technology*, 4(2), 70-76.
- Garima (2016). To study the effect of learning and thinking style on academic achievement of senior secondary schools' students. *International Journal of Technology & Engineering*, 1(4), 150-153.
- Ghazivakili, Z., Norouzi Nia, R., Panahi, F., Karimi, M., Gholsorkhi, H., & Ahmadi, Z. (2014). The role of critical thinking skills and learning styles of university students in their academic performance. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 2(3), 95-102.
- Gijbels, D., & Dochy, F. (2006). Students' assessment preferences and approaches to learning: can formative assessment make a difference? *Educational Studies*, 32(4), 399.
- Gijbels, D., Wattering, G., Dochy, F., & Bossche, P. (2005). The relationship between students' approaches to learning and the assessment of learning outcomes. *European Journal of Psychology of Education*, 20(4), 327-341.
- Gomes, M. (2013). Mind the gap: where is accountancy education in Malaysia heading? How can accountancy education in Malaysia become more relevant and effective to bridge the widening gap between graduates and industry? *Accountants Today*.
- Gow, L., Kember, D., & Cooper, B. (1994). The teaching context and approaches to study of accountancy students. *Issues in Accounting Education*, 9(1), 118.
- Haller, C. S., & Courvoisier, D. S. (2010). Personality and thinking style in different creative domains. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 4(3), 149-160.
- Hassall, T., & Joyce, J. (2001). Approaches to learning of management accounting students. *Education and Training*, 43(3), 145 - 153.
- Institut Penyelidikan Pendidikan Tinggi Negara. (2003). Kajian prestasi akademik pelajar lepasan matrikulasi di Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA).
- Joy, N. & Basiru, A. (2016). Preference of learning styles and its relationship with academic

- performance among junior secondary school students in Dutse Local Government Area, Jigawa State, Nigeria. *International Journal of Education and Practice*, 4(3), 127-133.
- Kember, D. (2000). Misconceptions about the learning approaches, motivation, and study practices of Asian students. *Higher Education*, 40(1), 99-121.
- Killic, D., & Saglam, N. (2010). Investigating the effects of gender and school type on students' learning orientations. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 3378-3382.
- Kong, S.C. & Song, Y. (2015). An experience of personalized learning hub initiative embedding BYOD for reflective engagement in higher education. *Computers and Education*, 88, 227-240. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2015.06.003>.
- Kristanto, A., Mustaji, M., & Mariono, A. (2017). The development of instructional materials E-Learning based on blended learning. *International Education Studies*, 10(7), <https://doi.org/10.5539/ies.v10n7p10>.
- Leung, M., Li, J., Fang, Z., Lu, X. & Lu, M. (2006). Learning approaches of construction engineering students: a comparative study between Hong Kong and Mainland China. *Journal for Education in the Built Environment*, 1(1), 112-131.
- Lim T. C. (2007). *Hubungan antara pendekatan pengajaran guru dengan pendekatan pembelajaran pelajar mata pelajaran Kimia tingkatan empat*. Universiti Teknologi Malaysia.
- Lim, T., Mansor Fadzil., Latifah Abdol Latif., Norlia, T., & Norziati Mansor. (2011). Producing graduates who meet employer expectations: open and distance learning is a viable option. *The International Lifelong Learning Conference*, 374-388.
- Magdalena, S. M. (2015). The relationship of learning styles, learning behaviour and learning outcomes at the Romanian students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 180, 1667-1672.
- Mehta, N.B., Hull, A.L., Young, J.B., & Stoller, J.K. (2013). Just imagine: new paradigms for medical education. *Academic Medicine*, 88(10), 1418-1423.
- Mohr, K.A.J., & Mohr, E.S. (2017). Understanding generation Z students to promote a contemporary learning environment. *Journal on Empowering Teaching Excellence*, 1(1), 84-94. <https://doi.org/10.15142/T3M05T>.
- Nel, L. (2017). Students as a collaborators in creating meaningful learning experiences in technology-enhanced classrooms: An engaged scholarship approach. *British Journal of Educational Technology*, 48(5), 1131-1142. <https://doi.org/10.1111/bjet.12549>.
- Osman, S.Z., Jamaludin, R., Yusof, W.M.W. & Jasni, N.F.A. (2016). A case study in fundamental of accounting in Malaysian Polytechnic. *Journal of Education and E-Learning Research*, 3(1), 23-31.
- Ramsden, P. (2003). *Learning to teach in higher education*. Routledge.
- Nidzam, C., Shaharim, S.A., & Asmayati, Y. (2016). Kesesuaian persekitaran pembelajaran, interaksi guru-pelajar, komitmen belajar dan keselesaan pembelajaran dalam kalangan pelajar biologi. *Jurnal Pendidikan Sains & Matematik*, 6(1), 101-120.
- Shahrin Hashim, Azizi Yahaya, & Jamaluddin Ramli. (2006). Orientasi pembelajaran di kalangan pelajar institut pengajian tinggi awam di Malaysia dan implikasi terhadap pencapaian akademik. In Conference on Learning and Motivation, City Bayview Hotel, Langkawi, Kedah, Malaysia (Unpublished). <http://eprints.utm.my/8021/>
- Sternberg, R. J., Grigorenko, E. L., & Zhang, L. (2008). Styles of learning and thinking matter in instruction and assessment. *Perspectives on Psychological Science*, 3(6), 486-506.
- Sternberg, R. J., & Zhang, L. (2005). Styles of thinking as a basis of differentiated Instruction.

- Theory Into Practice*, 44(3), 245-253.
- Tang, J.M. (2003). *Are Asian thinking styles different? acculturation and thinking styles in a Chinese Canadian population* (PhD dissertation). Retrieved from George Fox University, Newberg, Oregon.
- Thomas, Y., & Srinivasan. (2016). Emerging shifts in learning paradigms-from millennials to the digital natives. *International Journal of Applied Engineering Research*, 11(5), 361-368.
- Tucker, R. W. (1999, May). *An examination of accounting students' thinking styles*. University of Idaho.
- Tuckman, B.W. & Harper, B.E. (2012). *Conducting educational research*. Harcourt Brace Jovanich.
- Yeong, V. L. Y. (2007, November). *Gaya pemikiran dan kesesuaiannya dengan pencapaian kimia pelajar-pelajar tingkatan empat di sekolah-sekolah menengah kebangsaan daerah Pontian* (Master dissertation). Retrieved from Universiti Teknologi Malaysia.
- Zeeb, M. S. (2004). *Improving students success through matching learning and teaching styles*. Master Research Project, University of Phoenix.
- Zhang, L. (2001a). Do thinking styles contribute to academic achievement beyond self-rated abilities? *The Journal of Psychology*, 135(6), 621-637.
- Zhang, L., & Sternberg, R. J. (2006). *The nature of intellectual styles (Educational Psychology)* (1st ed.). Lawrence Erlbaum Associates.